

hetgeen dan een kaal aanzien geeft aan de anders zoo prachtige vogel.

Een staart houdt de Fuut er niet op na. Hij stelt zich tevreden met een pluimpje donsveertjes op de plaats, waar eigenlijk een staart behoorde te zitten.

Doordat de vleugels zoo slecht ontwikkeld zijn zal men een Fuut bijna nooit op het land zien, omdat hij in tijd van gevaar niet weg zou kunnen vliegen, terwijl hij ook niet door loopen aan zijne vervolgers zou kunnen ontkomen. Het water is zijn element en men zal daarom altijd zijn nest in of in de onmiddellijke nabijheid van het water aantreffen, als men het tenminste vindt, want de Fuut heeft de eigenaardigheid alvorens uit zwemmen te gaan hare eieren met halfverrotte waterplanten te bedekken, zoodat het voor een ongeoeffend oog bijna onmogelijk is een dergelijk nest met inhoud te vinden. Dus reeds vanaf het ei weet de Fuut haar kroost aan het oog van vijanden te onttrekken. Wanneer nu de eieren uitgekomen zijn en de jonge diertjes zooveel zelfstandigheid bezitten om met moeder mee uit zwemmen te mogen gaan, beschermt mama hare dierbare spruiten voor dreigende gevaren door ze onder de vleugels te verbergen of met ze onder te duiken.

Toen we dan ook weer van achter onze planken te voorschijn kwamen was in een wip de geheele Futen familie verdwenen en kwam pas veel verderop weer boven water.

Een ander deel van de plas werd bewoond door zwarte sterntjes. (*Sterna nigra*),

Deze behooren, evenals de kapmeeuwen e. a., tot de categorie van vogels, die zeer op gezelligheid gesteld zijn en zich daarom tot broedkoloniën ver-

eenigen op plaatsen, die zich geschikt tot dit doeleinde leenen. Het is echter wel noodzakelijk met een roeibootje door het water te varen als men de nesten wil vinden en dan nog is het dikwijls moeilijk omdat de eieren zoo sprekend de kleur van den ondergrond nabootsen, waarop ze liggen. Die ondergrond bestaat meestal uit drijvende rietstengels, waarop de Zw. Stern een zeer primitief nestje bouwt.

Nadat we nu alles bekeken hadden wat maar eenigszins interessant voor een vogelliefhebber kon zijn, vervolgden we den weg naar 's Graveland, waar we juist te laat kwamen voor de tram naar Hilversum. We besloten dus ook dit eind nog te voet af te leggen, waar we achteraf blij om waren, omdat we nog een aardige vondst deden.

Op een zeer in het oog vallend plekje hadden we een paar kieviten in een weiland rechts van onze weg een nest gebouwd en het was het moederdier gelukt hare eieren daar uit te broeden, zoodat ze zich kon verheugen in het bezit van twee allerliefste kleintjes, die erg te keer gingen toen ze tot hun schrik plotseling twee menschengestalten voor zich zagen. We stelden ze spoedig gerust door kalm onze weg te vervolgen.

We hadden nu nog een half uur te loopen voordat we in Hilversum aankwamen. Gedurende dien tijd waren we in de gelegenheid nog eens de wederwaardigheden van den dag na te gaan en we kwamen tot de conclusie, dat onze tocht best geslaagd was, zoodat ik ieder, die wat voor vogels gevoelt, gerust kan aanraden dezelfde wandeling eens bij gelegenheid te maken. Zeker zal hij evenals wij met genoegen aan dien dag terugdenken.

Amsterdam, Febr. 1901.

C. E.

EEN VACANTIEREISJE.

Als men wat zien wil, moet men reizen en om reizen te maken is geld noodig. Ongelukkigerwijze zijn leerlingen van eene kweekschool voor onderwijzers over 't algemeen nu juist niet zoo daarmee bedeed, dat zij zich daartoe in de gelegenheid kunnen stellen.

Op een' barren winteravond zaten vier kweekelingen van 't derde studiejaar, waaronder schrijver dezes, gezellig bijeen. 't Gesprek liep over 't aangename van andere streken van ons land te bekijken en te leeren kennen. Hoe graag zouden zij in de vakantie niet een uitstapje willen maken naar eene of andere mooie streek! Maar, helaas! Bruin zou 't niet kunnen trekken. Eensklaps sprong één van de vier op en riep uit: „Jongens! ik weet wat, we gaan met een tent op reis. Nadere uitleg was noodzakelijk. Hij was op 't lumineuze idee gekomen, 's nachts in eene tent te overnachten evenals de soldaten in 't kamp. Dat idee vond ingang bij de andere jongelui. 't Werd uitgewerkt en plannen werden op touw gezet. Eene tent werd gemaakt en in

't begin van de groote vakantie werd 't tochtje te Amsterdam begonnen, om twee dagen later te Amersfoort weer te eindigen. Niets dan last en ongemakken! Van de streek, die we doorwandelden, zagen we hoegenaamd niets. De oorzaken waren: te veel loopen, te zware lasten, slechte slaapplekken, nog veronaangenaamd door hitte en stof. 't Was niet bevallen. Indien we 't volgend jaar weer gingen, zouden er andere maatregelen moeten genomen worden.

De zomer was weer in 't land en de vakantie in aantocht. De tent werd weer voor den dag gehaald. 't Vorige jaar was ze onbruikbaar, want het hemelwater drong er doorheen, maar nu werd ze geolied. Dat werk werd door ons zelf verricht met gewone verfkwasen. Daar de tent uit eene heele lap katoen bestond, hadden we heel wat olie noodig, ongeveer 2.5 L. lijnolie, die we zelf in gekookte lijnolie veranderden. Na drie dagen in de zon gehangen te hebben om droog als kurk te worden, werd de tent buiten

de stad als proefneming opgeslagen en werd er een nachtje onder doorgebracht. Ze voldeed uitstekend. Ze heeft de gedaante van een landelijk varkensslaapappartement. Het doek hangt over 4 bamboestokken (elk ongeveer 2 M. lang) terwijl aan den bovenkant een gewone stok tot steun dient. Aan den voorkant is eene opening aangebracht, die dienst moet doen als deurgat. De ruimte binnen is aanzienlijk: de vloer is ongeveer zes M²., dus biedt plaats genoeg aan voor vier personen, om er zich in de armen van Morpheus te kunnen werpen.

Den 20en Juli zou de tocht een aanvang nemen naar de omstreken van Amersfoort, naar de schoone, grootsche heide. Verschillende voorbereidselen werden er gemaakt. Elk moest zich voorzien van een wollen deken, om weerstand te kunnen bieden aan de koude der Julinachten, een kussensloop, om, na met hooi of stroo te zijn gevuld, te dienen als hoofdkussen. Een doek werd meegenomen, om dienst te doen als vloerbedekking, ook al om de koude en tevens 't vocht te weren. Voor 't uitwendige was dus gezorgd, maar de inwendige mensch diende ook verzorgd te worden. Behalve wat thee en suiker werd er geen levensvoorraad meegenomen — die zouden we op onze reis wel kunnen koopen — maar werden verschillende ingrediënten in ons koffertje gepakt, die meer bij eene keukenmeid passen dan bij een kweekeling: „een snelkoker, eene flesch met spiritus, een pan, eenige lepels, een broodmes en nog andere zaken, die we meenden noodig te hebben. Verder waren we voorzien van de noodige veldflesschen en twee flora's, die van Heukels en die van Heimans en Thijssse.

Gepakt en gezakt togen wij vanuit Amersfoort, waarheen we van Haarlem uit per spoor gegaan waren, op weg, om ons te begeven naar de heide. We gingen in zuid-oostelijke richting. 't Was een snikheete achtermiddag, zooals Juli er ons in 1900 veel heeft aangeboden. Met moeite sleepten wij ons voort over den stoffigen landweg, waarlangs weliswaar boomen waren geplant, die echter niet genoeg schaduw aanboden om onze verhitte hoofden te verkoelen. Met smarte verbeidden we 't oogenblik, waarop we ons zouden kunnen verfrischen in 't heerlijke water van één der vele stroompjes, die op de kaart van 't Sticht geteekend zijn. Doch helaas! Wat we ook zagen, geen verkoelend beekje. Eindelijk splitste zich de weg in tweeën. Nu was 't de vraag, welke kant we zouden opgaan, want we waren 't liefst zoo gauw mogelijk op de heide, waar we onze tent zouden kunnen opslaan.

We waren in de meening geweest, dat we buiten Amersfoort direct de heide zouden vinden en dat viel ons bitter tegen. 't Was niets dan weiland en nog eens weiland, door vele laantjes en heggen in honderden kleine stukjes verbrokkeld, terwijl zich hier en daar in 't groen verscholen eene boerenhofstede verhief. We wisten niet, welken kant we zouden opgaan en er was ook geen sterveling op den wit-stoffigen weg te zien, wien we om inlichtingen konden vragen.

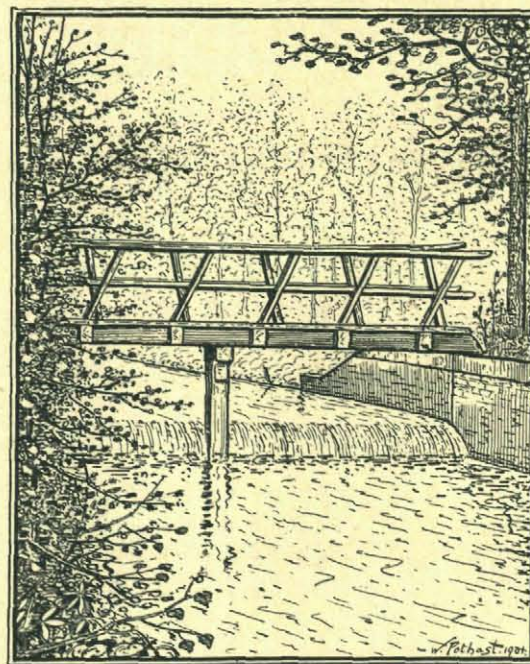
Ontmoedigd als we waren, zouden we ons juist in den graskant nederzetten, toen we in de verte iemand zagen aankomen. We wachtten. Hij kwam nader. 't Was een eenvoudig, maar net gekleed persoon. Bij nader kennismaking bleek ons, dat hij 't Hoofd der School was van 't dorpje Hamersveld, dat een kwartier van den driesprong, waar wij ons bevonden, verwijderd was. We maakten ons bekend en weldra waren we met hem op een vriendschappelijke voet. Volgens dien heer was de heide wel 2 of 3 uur vandaar verwijderd. We konden echter ook wel daar in de buurt onze tent opslaan.

Hij wees ons een mooi plekje op eenen zachthellenden dijk aan (die zich van Eemnes tot Rhenen uitstrekt met talloze

windingen en bochten, uren lang is, geheel is begroeid met gras, terweerszijden beplant met hakhout en bekend onder den naam van „Oude Grebbeliniedijk.“) Hij noodigde ons uit, den volgenden dag een bezoek bij hem af te leggen, welke invitatie wij volgaarne aannamen, waarna we hartelijk afscheid namen van den vriendelijken man. In minder dan geen tijd hadden we onze tent opgeslagen, die er heerlijk bijstond. We kookten ons potje thee en gebruikten ons brood, dat we in Amersfoort gekocht hadden. Naast den dijk stond een eenvoudige arbeiderswoning, waarin een weduwnaar met zijn 13-jarig dochtertje gehuisvest waren, door en door goede, brave menschen, die ons een emmer leenden, om water te halen uit den landelijken pomp achter 't huisje en ons verlof gaven ons den volgenden morgen onder dienzelfden pomp te komen wasschen.

Met eene sigaar was de man in zijn schik als een kind met eene nieuwe pop. Van zijn' hoochoop in den tuin, die bestemd was als voer voor zijn twee geiten, mochten we zooveel hebben, als we wilden, om over den vloer van onze tent uit te spreiden.

De zon was ondergegaan. Diepe rust heerschte over 't

Onze zwemplaats.

geheele landschap. Mensch en dier waren in slaap verzonken om den volgenden dag weer vroeg uit de veeren te zijn. We zaten nog buiten onze tent een sigaartje te rooken en gezellig te praten, totdat we eindelijk in onze tent kropen, ons op 't heerlijke riekende hooi uitstrekten, onze dekens over ons heen trokken en insliepen met de gedachte om morgen verder te trekken en de hei op te zoeken. We sliepen dien nacht als rozen en.... hebben op dezelfde plaats nog zeven nachten doorgebracht, want 't beviel ons daar zoo goed, dat we niet konden besluiten er vandaan te gaan. Een heele week hebben we daar vertoefd. We hebben de bevolking, de toestanden, de ligging, de flora en de fauna leeren kennen van Hoevelaken tot Woudenberg — 't noordelijkste stuk van de Geldersche vallei.

's Morgens waren we altijd zoo vroeg mogelijk op, wasschen ons heerlijk onder de pomp achter 't arbeidershuisje, gebruikten ons ontbijt, dat bestond uit brood en kaas, dat we in 't dorp kochten, braken onze tent af en zetten dat

met bijbehooren neer op 't erf van onzen buurman, teneinde landloopers en kwajongens niet in de gelegenheid te kunnen stellen, onze zaken te stelen of te beschadigen. Dan gingen we groote tochten maken, waarbij we botaniseerden, teekeningen maakten en zwommen in 't frissche water van de talrijke beken. Een zeer mooie zwemplaats in de Luntersche beek nabij 't dorp Woudenberg op 't landgoed „de Boom”, werd door ons wel driemaal bezocht.

Teneinde onaangenaamheden te voorkomen met de politie-macht, waren we voorzien van een stuk, opgesteld en ondertekend door onzen Directeur en goedgekeurd op 't stadhuis, welk stuk inhield, wie we waren, wat ons doel was en waarin de moreele hulp en steun werd ingeroepen van de burgerlijke autoriteiten, voorzoverre die noodig mocht blijken. Gelukkig hebben we er geen gebruik van behoeven te maken.

De bevolking in die streek is n.l. uitermate gastvrij en vriendelijk, wat ten sterkste blijkt uit 't feit, dat we twee keer 't middagmaal gebruikt hebben bij inwoners van Hamersveld, eens bij den smid van 't dorp en den anderen keer bij eenen boer, en uit de ontelbare kopjes koffie en thee, die we in die dagen geconsumeerd hebben. Bij 't hoofd der school werden we allervriendelijkst ontvangen. Aan hem en zijne vrouw — beiden bijzonder innemende menschen — zijn we onuitsprekelijk veel dank ver-

schuldigd. Met alle dorpelingen waren we bevriend, bij oud en jong waren we bekend. 't Was ook iets vreemds: „vier heeren, die in 'n tent op den lienjediek (liniedijk) weunden.

't Landschap, 't dal tusschen de heuvels der Veluwe en van 't Sticht, waardoor eens de Rijn zijne wateren zond, is schilderachtig. Wei- en bouwland wisselen elkaar af, begrensd door de liefelijke beekjes, die zich als zilveren linten over de groene vlakke slingeren, of door hoog opschietend elzen- of eikenhakhout. Overal verspreid liggen de nette, zindelijke boerderijen in 't groen verscholen, die Vrijdags hunne producten naar stad brengen met de bekende witte huifkarren.

De plantenwereld heeft hier vele zijner leden vertegenwoordigd, uit oorzaak, dat klei, zand en veen alle drie aanwezig zijn. We hebben dan ook vele planten aangetroffen, die we nooit te voren zagen.

Eer we 't wisten, was er eene week om, eene week, die vol avonturen is geweest, zooveel, dat ze wel een boekdeel zouden kunnen vullen. Door verschillende omstandigheden konden we helaas! niet langer verblijven en namen we afscheid van onze nieuwe hartelijke vrienden, die ons zoo gastvrij hadden ontvangen en wier gedachtenis bij ons nooit zal uitgewischt worden. Gelukkige dagen!

Haarlem, 7 Dec. 1900.

A. JONK.

Wandelingen in Arnhem's omstreken.

Grijze bergen, groene dalen,
Gouden halmen, bruine hei,
Gelder's rijke lustvallei.

De natuurvriend moet geen langslaper zijn; voor hem geldt: de morgenstond heeft goud in den mond.

En reeds in het vroege morgenuur, als de eerste zonnestralen de aarde begroeten, zijn wij, mijn vriend L. en mijn persoontje, er op uit, om ons met natuurkennis te verrijken; veel hebben wij daarover gelezen, gesproken en ondervonden, maar toch nooit genoeg. Dikwerf hebben wij toch ondervonden, dat we in het eenvoudigste een leek bleken te zijn. Het tijdschrift *De Levende Natuur* spoorde ons aan tot onderzoeken van voorwerpen van allerlei aard, wekte bij ons belangstelling en liefhebbertij voor zaken, waar wij vroeger geene belangstelling in hadden, veelal dingen, die wij achteloos voorbij liepen en die nu onze aandacht trekken.

Wij waren ook menigmaal in de gelegenheid de schenkende hand van alles wat op zijn weg voorkwam op heeterdaad te betrappen; uit achting voor de schoone schepping werd menigmaal een verzoek of berisping niet onthouden.

Vaak betreuren wij, in sommige gevallen niet krachtiger te kunnen optreden: wij kunnen niet gedoogen dat de natuur door baldadigheid ontsierd en hier en daar vogel-nesten verstoord en uitgehaald worden.

Onze wandelingen bepalen zich tot ongeveer een uur buiten de stad, b.v. naar Monnikkenhuizen, Galgen-, Katten- of Menthenberg; men is daar direct in afwisseling van hakhout, bosch, heide en bouwland.

Wij troffen in het hakhout en op de heide een nestje van de gekraagde roodstaart. Het eerstbedoelde vonden wij met twee blauwgroene eitjes, welk getal tot zeven steeg; dertien dagen verliepen; toen waren alle zeven eitjes

uitgekomen. De ouders hebben zich niet lang in het bezit van hun kroost mogen verheugen: drie dagen waren vervloden, toen waren allen weg.

Zij waren uitgehaald door iemand, die in de eerste plaats hen had moeten beschermen, en wel door een der dienaars van de Heilige Hermadad.

Het tweede nestje in de heide telde reeds zeven kleintjes, het werd ons aangewezen door een jongen, wien wij vriendelijk verzochten het stil te laten zitten; hij heeft ons die belofte gedaan, maar zich niet kunnen bedwingen.

In het hakhout vonden wij ook een pasgebouwd lijster-nest, ook dit werd moedwillig uitgestooten.

Nachtegalen zijn hier op verscheidene plaatsen weggevangen. Ook werd mij zelfs een keer een nachtegaal te koop aangeboden; ik wees dit natuurlijk van de hand, ik verzocht den vanger de vogel weder los te laten, en wees hem op drie feiten waaraan hij zich schuldig maakte, en dat hij bij ontdekking zijn straf daarvoor zeker niet zoude ontgaan, n.l. voor het vangen, het vervoeren en het ten verkoop aanbieden. Hiervoor had hij natuurlijk geen ooren, werd brutaal, ofschoon eenigszins bevreemd voor het lid van een vereniging voor dierenbescherming.

Het mooiste kwam echter nog aan: uit vrees voor een proces-verbaal wilde hij mij toen wijs maken dat het geen nachtegaal maar een roodstaartje was; hiervoor konden zij hem niets maken, dacht hij. Ik kreeg hem echter zoo ver, dat hij beloofde de vogel de vrijheid terug te geven. Of hij hieraan heeft voldaan? — die luidjes zijn zoo weinig betrouwbaar.

Op onze wandeling ontmoetten wij een kennis, met wie wij allengskens een praatje over verschillende dieren aanknoopten; zoo ook over vogels en vogel-nesten; wij werden uitgenoodigd, met hem onze wandeling te vervolgen, daar